

NATURCENTRUM AB

Naturinventering av detaljplanerat område vid Uggledal

Underlag för detaljplan

På uppdrag av
Göteborgs Stad
2011-10-17

Uppdragstagare

Naturcentrum AB
Strandtorget 3, 444 30 Stenungsund
Petter.bohman@naturcentrum.se
Tel. 0303-72 61 64

Fältarbete och rapport: Petter Bohman och Matti Åhlund

Uppdragsgivare

Göteborgs Stad
Maria Lissvall

Kartmaterial

Underlagsfoto: Göteborgsstad kommunkarta

Foton

Petter Bohman © Naturcentrum AB

Innehåll

INNEHÅLL	3
UPPDRAG OCH METODIK	4
SAMMANFATTNING	4
BIOTOPKARTERING OCH NATURVÄRDESBEDÖMNING	6
OMRÅDESBESKRIVNINGAR	6
1. Hällmarker med värde för enskilda arter	7
2. Medelålders lövskogsbestånd	7
3. Sumpskog	8
4. Bäckravin med ädellövskog	8
5. Klibbal och tallbestånd	9
6. Öppen yta med husgrunder	10
7. Lövskog i dalgång	10
8. Dalgång med flera små våtar	11
9. Damm norr om kvarteret Hönsäter	11
10. Damm i sydöstra delen av utredningsområdet	12
LIVSMILJÖER FÖR ARTER LISTADE I EU:S ART- OCH HABITAT- DIREKTIV BILAGA 4	13
LIVSMILJÖER FÖR HASSELSNOK	13
LIVSMILJÖER FÖR FLADDERMÖSS	15
LIVSMILJÖER FÖR VATTENLEVANDE ORGANISMER	15
LIVSMILJÖER FÖR FÅGLAR	16
BILAGA 1	17
FÖREKOMSTEN I UTREDNINGSSOMRÅDET AV SVENSKA ARTER UPPTAGNA PÅ ART- OCH HABITATDIREKTIVETS BILAGA 4	17
BILAGA 2. BIOTOPKARTERING OCH NATURVÄRDESBEDÖMNING	19

Uppdrag och metodik

På uppdrag av Göteborgs Stad har Naturcentrum AB genomfört en naturinventering av ett drygt 19 hektar stort detaljplanerat område norr om Uggle dal i Askim. Inventeringen har genomförts som en biotopkartering med naturvärdesbedömning. Fullständig beskrivning av metodiken finns att läsa i bilaga 1.

Utöver den vanliga biotopkarteringen och naturvärdesbedömningen har ett särskilt fokus lagts på både djur- och växtarter som ingår i EU:s Art- och habitatdirektiv bilaga 4. För samtliga knappt 100 svenska arter upptagna på bilaga 4 har bedömning gjorts om det förekommer lämpliga livsmiljöer för dessa i utredningsområdet. Förekommande livsmiljöer har kartlagts och beskrivits. Påverkan på dessa arters livsmiljöer förutsätter dispens från Artskyddsförordningen.

Vissa specifika arter, främst de knutna till vattenmiljöer (trollsländor, dykarbaggar och groddjur) har fältinventerats särskilt. Tre fältbesök har genomförts inom ovanstående inventering under följande datum, 2011-02-04, 2011-03-24 och 2011-04-14.

Därutöver karterades fågelfaunan med inriktning på arter som tagits upp i bilaga 3 till Artskyddsförordningen (<http://www.naturvardsverket.se/sv/Handbocker/Artskyddsforordningen/Bilagor/>), liksom lämpliga miljöer för dessa arter. Fältbesöken gjordes tidig morgon 2011-05-17, sen eftermiddag 2011-06-12 och midnatt 2011-06-12/2011-06-13. Dessutom gjordes en sökning i Artportalen.se/birds för området med omgivningar.

Sammanfattning

Utredningsområdet norr om Uggle dal i Askim domineras av medelålders blandskogar med tall och olika lövträd. I de centrala delarna finns större sammanhängande hållmarksområden som sakta växer igen med ljung, en, tall och björk. I västra och södra kanten av området, ner mot villa kvarteren i Uggle dal, finns lövskogsbestånd av olika karaktär och med varierande trädslagsblandning. Ett antal mindre vattensamlingar finns spridda i området, två är permanenta dammar medan flera är endast temporära vättar i sumpskogsmiljöer eller små myrar.

Vid naturvärdesinventeringen hittades sammanlagt tio objekt med naturvärden eller höga naturvärden. Dessa är främst små lövskogsmiljöer, små vattenmiljöer och öppna hållmarker (se figur 1).

I utredningsområdet finns lämpliga livsmiljöer för några av de arter som är upptagna på bilaga 4 i EU:s Art- och habitatdirektiv. Dessa är ett antal arter fladdermöss, hasselsnok och större vattensalamander samt möjliga livsmiljöer för några av de vattenlevande insekterna som finns upptagna i bilagan (se figur 2).

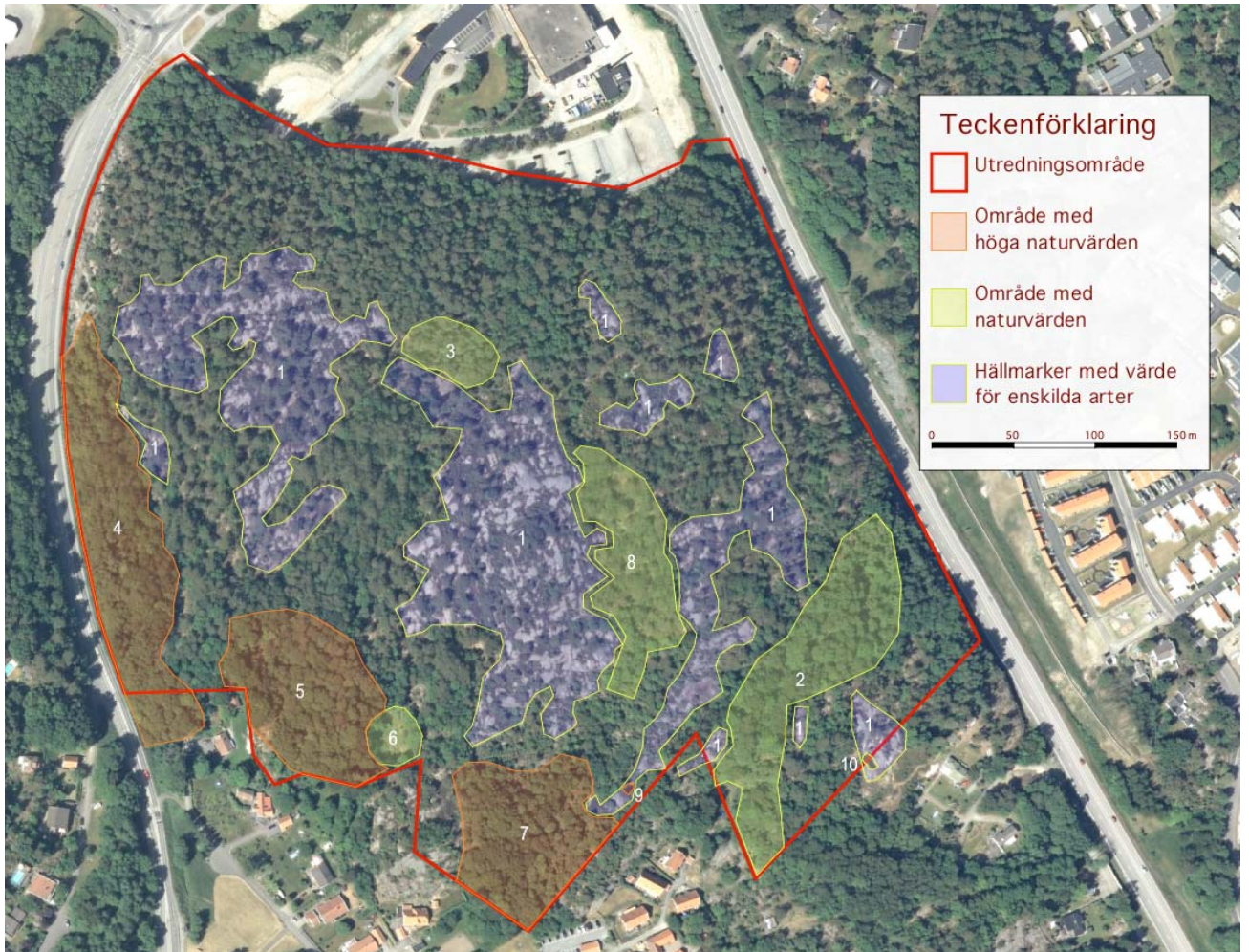
På hållmarkerna växer ljung och en tillsammans med tall. Detta är lämpliga livsmiljöer för hasselsnok.

Endast för arten större vattensalamander har säker förekomst konstaterats. Två individer av arten observerades i dammen norr om Hönsäter (objekt 9) under lektid vid besöket 2011-04-14. Både hasselsnok och de aktuella vattenlevande insekterna har eftersökts aktivt utan att hittas. För att i fält observera hasselsnok krävs dock vanligtvis mycket stora arbetsinsatser, i snitt 50 timmar per observation (Lithander, Nilsson, Nilsson 2007). De aktuella vatteninsekterna är betydligt lättare att finna genom framför allt vattenhåvning. Samtliga vattensamlingar håvades vid besöket 2011-04-14 utan att arterna påträffades.

Tre fågelarter som berörs av Artskyddsförordningen påträffades i området: hussvala (flera födosökande), rödstjärt (1 par) och grå flugsnappare (1 par). Förutsättningarna för bohålsupptag och födosök för mindre hackspett finns i flera av de små lövskogsbestånden, men några färskare spår efter arten hittades inte. Delar av området kan möjligen ingå som en liten del i hemområdet för ett par av mindre hackspett som konstaterats häcka söder om inventeringsområdet. Likaså kan det hända att enstaka individer av nattskärre eller trädlärka från bestånd i närheten tillfälligt besöker området hållmarker.

Biotopkartering och naturvärdesbe- dömning

Områdesbeskrivningar

Figur 1. Karta med naturvärdesobjekt i utredningsområdet norr om Uggleådal.

1. Hällmarker med värde för enskilda arter

Objektet består av ett flertal mer eller mindre öppna hällmarker som delvis håller på att växa igen med ljung, en och tall. Berggrunden är näringsfattig granit vilket medför att florán är genomgående artfattig. Flera av hällarna är starkt kuperade och delvis terrasserade med tillhörande lodytor. Fläckvis finns sprickor och lösa stenar vilket är gynnsamt för hasselsnok.

Alla hällmarker i utredningsområdet utgör lämpliga livsmiljöer för hasselsnok och ges därför ett visst naturvärde.

Hällmarkerna i utredningsområdets centrala delar är kuperade.

2. Medelålders lövskogsbestånd

Detta ekdominerade lövskogsbestånd ligger inklämt mellan ett par mindre hällmarker. Det finns enstaka lågor av lövträd och någon torraka. Några få äldre oxlar växer i beståndet.

Naturvärdesklass: Klass 3 – Naturvärde

3. Sumpskog

Litet sumpskogsbestånd med några mindre vattensamlingar i botten. Trädskiktet domineras av medelålders tall och björk. Ljung, pors och klockljung breder ut sig i fältskiktet och vitmossor täcker den blöta marken. Vattensamlingarna torkar troligen ut på sommaren och har därför ett begränsat värde för groddjur och vattenlevande insekter.

Naturvärdesklass: Klass 3 – Naturvärde

Små vätar i finns i sumpskogen i objekt 3.

4. Bäckravin med ädellövsskog

Relativt ung ädellövsskog växer i ravinens botten och upp längs den östra sidan. Ek, björk, lönn, asp och delvis döende alm dominerar trädskiktet. Något enstaka fågelbärsträd växer i beståndet. Några träd är äldre och grövre. Många almar har dött av almsjuka och bildat död ved, både på land och i bäcken. Marken består av näringsrik mulljord. Utmed östra sidan finns mindre bergshällar av sura bergarter.

Värdearter: glansfläck *Arthonia spadicea* – signalart, forsärla *Motacilla cinerea* – ett par observerades i anslutning till bäcken. Arten häckar troligen utmed bäcken.

Naturvärdesklass: Klass 2 – Högt naturvärde

Ung ädellövskog i bäckravinen i objekt 4. Utmed bäcken observerades forsärla.

5. Klibbal och tallbestånd

Bestånd med flera gamla tallöverståndare, gamla klibbalar och enstaka ekar. Under de gamla träden finns ett yngre, slyartat bestånd av bland annat lönn, sykomor och ek. Genom området rinner en liten bäck. Närmast bäcken har alarna bildat grova socklar. Enstaka lågor av tall, men även lövträd finns i området.

Värdearter: glansfläck *Arthonia spadicea* – signalart. Arten växer på flera av de grova alarna.

Naturvärdesklass: Klass 2 – Högt naturvärde

6. Öppen yta med husgrunder

En öppen glänta med några gamla stenlagda husgrunder. Vegetationen domineras av kvarstående trädgårdsväxter och snår av björnbär och hallon. De många sprickorna och skrymslena i husgrunderna kan eventuellt utnyttjas som övervintringsplatser för grod- och kräldjur.

Naturvärdesklass: Klass 3 – Naturvärde

7. Lövskog i dalgång

Liten dalgång med blandlövskog. Ek och björk dominerar trädskiktet, men här finns också inslag av asp, tall och enstaka lönnar. Några av träden är grova och något äldre. På en gammal lönn i sydvästra hörnet av beståndet växer signalarten lönnlav. Flera björkar har vitrötats av fnöskticka och knäckts. Högstubbar och lågor av vitrötad björk finns därför spridda i beståndet. Rötad björkved är ett viktigt substrat för en rad vedlevande skalbaggar.

Värdearter: lönnlav *Bacidia rubella* – signalart

Naturvärdesklass: Klass 2 – Högt naturvärde

I objekt 7 finns det gott om vitrötade björkhögstubbar.

8. Dalgång med flera små vätar

Mellan större hållmarker finns denna smala dalgång med två till tre små vätar med tillhörande myrmarker. Troligen torkar vätarna delvis ut på sommaren. Vätarna har ett värde för groddjur och vattenlevande insekter. Vid hävning observerade gott om trollsändelarver av flera olika arter, dock ingen av de i bilaga 4 i Art- och habitatdirektivet. Skogen domineras av medelålders krattskog av ek, björk, asp och tall. Här och var finns döda, vitrötade björk- och asphögstubbar. Den döda veden är viktigt substrat för vedlevande insekter.

Naturvärdesklass: Klass 3 – Naturvärde

9. Damm norr om kvarteret Hönsäter

Liten men djup damm i hållmarksterräng. Brant hållar sluttar ner mot dammen vilket gör att strandzonen blir väldigt liten. Runt vattenspegeln växer ek, björk och asp vilket medför att stora mängder löv faller ner i vattnet och bildar tjocka bottensediment. Vattnet är mörkt och dammen så djup (minst 1,5 meter) att man inte kan se botten. Dammen är lek miljö för både större och mindre vattensalamander. Här finns också ett rikt insektsliv med flera observerade trollsländor, dykarbaggar och vattenlevande skinnbaggar, dock ingen av de arter som finns upptagna på bilaga 4 i Art- och habitatdirektivet.

Värdearter: Större vattensalamander *Triturus cristatus* – upptagen på bilaga 4 i Art- och habitatdirektivet. Två exemplar observerades. Mindre vattensalamander *T. vulgaris* – mycket vanlig art. Totalt observerades ca 15 individer.

Naturvärdesklass: Klass 2 – Högt naturvärde

Dammen i objekt 9 är lek område för större vattensalamander.

10. Damm i sydöstra delen av utredningsområdet

Liten, konstruerad damm på hållmark på gränsen av utredningsområdet. Dammen avgränsas av en guten barriär och är endast ca 30-40 cm djup men ändå troligen permanent. Vattenytan är nästan helt solexponerad vilket leder till att vattnet fort värms upp på våren. Vid besöket i april observerades lek av mindre vattensalamander på de grunda stenbottnarna. Flera arter trolsändelarver observerades, bland annat nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*.

Trots att inga större vattensalamandrar observerades i denna damm är det fullt möjligt att arten åtminstone tidvis nyttjar dammen för bland annat födosök.

Naturvärdesklass: Klass 3 – Naturvärde

Dammen i objekt 10 är skapad eller höjd genom en gjuten barriär. Här lekte mindre vattensalamander vid fältbesöket.

Livsmiljöer för arter listade i EU:s Art- och habitatdirektiv bilaga 4

Delar av naturmiljön i utredningsområdets bedöms kunna utgöra möjliga livsmiljöer för ungefär 10 av de knappt 100 svenska arter som finns upptagna i EU:s Art- och habitatdirektiv bilaga 4 (se bilaga 1). Dessa arter kan möjligen förekomma, åtminstone tidvis, i delar av utredningsområdet. Ytterligare ett antal arter bedöms som troligen ej förekommande, men förekomst kan heller inte helt uteslutas. Att helt utesluta att en art förekommer i ett visst område är i princip omöjligt eftersom man alltid kan missa enstaka individer av svårinventerade arter. Resterande arter anses inte relevanta i utredningsområdet på grund av att de har livsmiljökrav som inte alls uppfylls i utredningsområdet eller en utbredning som är geografiskt mycket långt bort från Göteborg eller Västsverige (t.ex. många av de arter som är knutna till fjällen).

Av de arter som möjligen förekommer, åtminstone tidvis, i området är sex-åtta fladdermusarter. Dessa nyttjar troligen endast delar av området och då mest för födosök. Inga lämpliga övervintrings- eller koloniplatser för fladdermöss har observerats i området.

De tre övriga arterna är hasselsnok, större vattensalamander och åkergroda. För hasselsnok är det främst de stora, öppna till halvöppna hällmarkerna som utgör lämpliga livsmiljöer. För de båda groddjuren är det de små vattensamlingarna som finns spridda i utredningsområdet som är lämpliga. I dessa småvatten finns även möjligheter att någon av de vattenlevande insektsarterna (dykarskalbaggar och trollsländor) som är upptagna i bilaga 4 kan förekomma.

Bedömningar av förekomsterna i utredningsområdet för samtliga knappt 100 svenska arter i bilaga 4 beskrivs i tabellform i bilaga 1 i denna rapport.

Livsmiljöer för hasselsnok

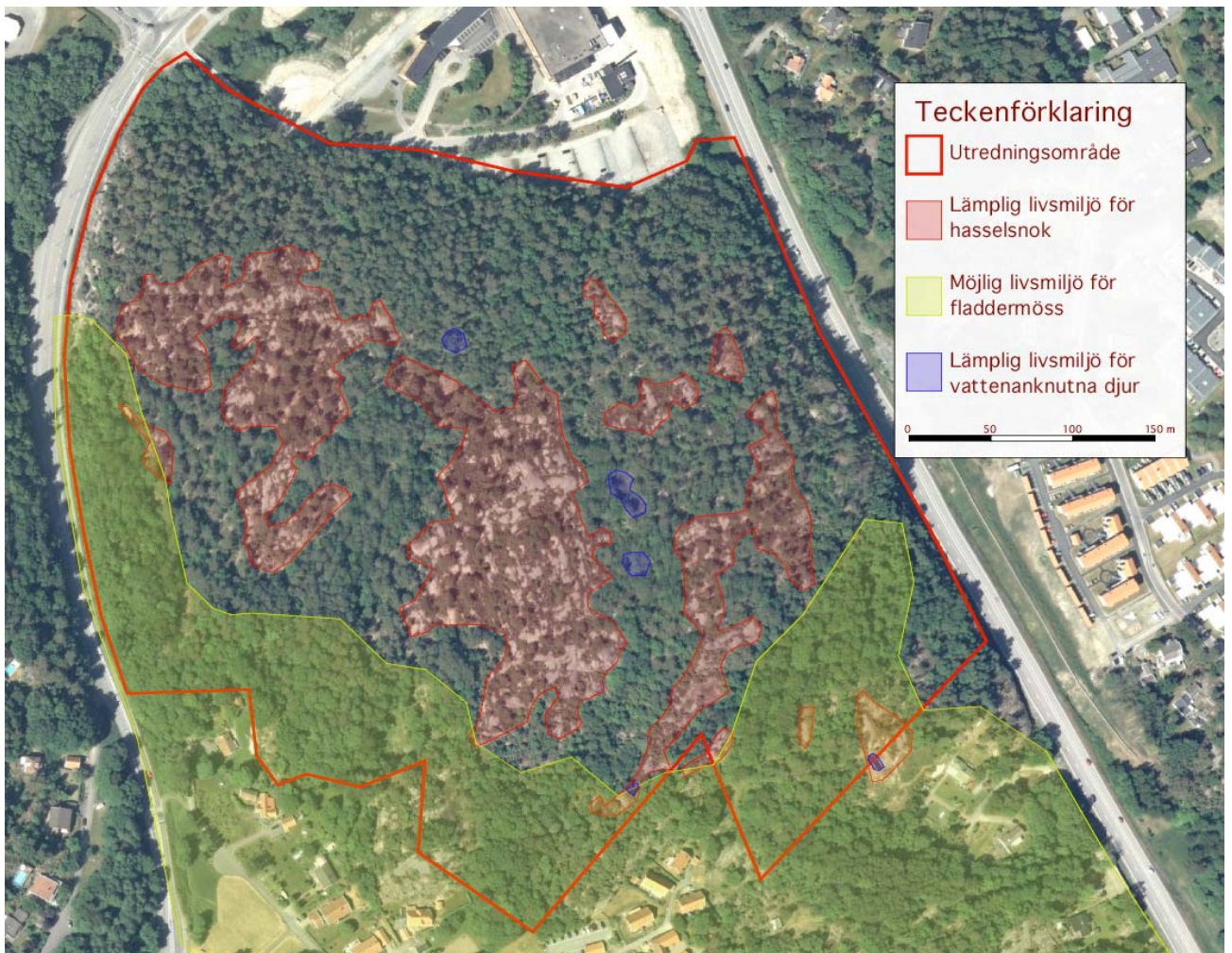
I de centrala delarna av utredningsområdet finns öppna till halvöppna hällmarker som sakta håller på att växa igen med ljung, ek och tall. Samtliga dessa hällmarker är lämpliga som övervintrings-, vilo-, reproduktions- och födosöksplatser för hasselsnok. Arten har bland annat observerats i villaområdet Uggleedal direkt söder om utredningsområdet vilket indikerar att den även kan förekomma i de närbelägna utpekade hällmarksområdena.

Det är omöjligt att ranka de olika hällmarkerna utifrån deras kvalitet för hasselsnok eftersom de är relativt lika och ligger mycket nära varandra. Enskilda ormar kan röra sig över stora områden och kan därför troligen nyttja alla eller flera av de lämpliga delområdena.

Lämpliga övervintrings- och viloplatsen i form av stora stenar, sprickor eller stora ljungtuvor finns spridda i hela det lämpliga området för hasselsnok. Det

går inte att peka ut enskilda tuvor, sprickor eller liknande strukturer som bättre än någon annan. Den utpekade livsmiljön bör ses som enhet och jämföras i sin helhet med andra motsvarande miljöer på andra platser.

Hasselsnoken är noterad på flera platser i Göteborgs kommun, bland annat i det till utredningsområdet närbelägna Sandsjöbacka Naturreservat (Lithander, Nilsson, Nilsson 2007). När utredningsområdet betraktas i ett större perspektiv ser man tydligt att den lämpliga livsmiljö för hasselsnok i utredningsområdet är mycket litet jämfört med omgivande marker. Öster om väg 158 finns stora arealer lämpliga livsmiljöer i form av de sammanhängande hållmarkerna, ljunghedarna och hållmarkstallskogarna. I jämförelse med dessa mycket värdefulla marker har hållmarkerna i utredningsområdet endast en marginell betydelse för hasselsnoksbeståndet i södra Göteborgs kommun.

Figur 2. Karta över lämpliga eller möjliga livsmiljöer för arter i Art- och habitatdirektivets bilaga 4.

Livsmiljöer för fladdermöss

I utredningsområdets södra och västra delar finns flera lövskogsbestånd (objekt 2, 4, 5 och 7 samt dammarna 9 och 10) som är möjliga livsmiljöer för flera arter fladdermöss. Lövskogar är generellt en naturtyp som kan hysa fladdermöss, men kvalitén varierar kraftigt beroende på ålder, luckighet, trädslagsammansättning, storlek och flera andra strukturer. Bestånden i utredningsområdet är genomgående små och träden är relativt unga och oftast utan håligheter eller strukturer som är viktiga för fladdermöss. Det har inte hittats några lämpliga platser för övervintring eller sommarkolonier i utredningsområdet. Det är därför troligt att om området nyttjas av fladdermöss är det endast som födosöksplats eller som tillfällig viloplats.

Billdalspark, som ligger en knapp kilometer från utredningsområdet, är en av Göteborgstraktens mest artrika fladdermuslokaler. Fladdermöss rör sig över stora avstånd under sina nattliga jakter och det är fullt möjligt att fladdermössen i Billdalspark passerar förbi utredningsområdet då och då. Utredningsområdets lövskogsbestånd är dock av en så låg kvalitet, ur fladdermusperspektiv, att de knappast har någon avgörande betydelse för traktens fladdermusfauna.

Livsmiljöer för vattenlevande organismer

Möjliga eller lämpliga livsmiljöer för de vattenlevande arterna som finns upptagna på Art- och habitatdirektivets bilaga 4 finns i några få dammar och tillfälliga vattensamlingar i utredningsområdet. Vid ett fältbesök 2011-04-14 genomfördes samtliga vattensamlingar i området med hjälp av vattenhävning.

En hane av mindre vattensalamander i lekdräkt i dammen i objekt 10. Dammen utgör tillsammans med de övriga vattenmiljöerna lämpliga miljöer för vattenlevande organismer.

I dammen i objekt 9 observerades två exemplar av större vattensalamander och ca 15 exemplar av mindre vattensalamander. Inga av de vattenlevande insekterna i bilaga 4 hittades.

I de andra vattensamlingarna hittades inga av de arter som finns upptagna i bilaga 4. Det är dock möjligt att större vattensalamander åtminstone tillfälligtvis utnyttjar något av de andra småvattnen i utredningsområdet, framför allt dammen i objekt 10.

Livsmiljöer för fåglar

Fjorton arter noterades under fågelinventeringarna. Dessa var (högsta antalet vuxna individer vid ett besök anges inom parentes): ringduva (2), hussvala (3), större hackspett (2), koltrast (7), taltrast (2), rödhake (3), rödstjärt (1), talgoxe (5), blåmes (5), svarthätta (6), lövsångare (9), grå flugsnappare (1), grönsiska (1) och bofink (9). Under biotopkarteringen sågs också en forsärla. Av dessa arter berörs hussvala, grå flugsnappare och rödstjärt av Artskyddsförordningen. Det gör också järnsparv, som inte registrerades vid besöken men bör finnas i området. Ingen av arterna är emellertid rödlistade. De är fortfarande vanliga arter, men har hamnat i Artskyddsförordningens bilaga 3 på grund av bestånden minskat påtagligt under senare år (<http://www.naturvardsverket.se/sv/Handbocker/Artskyddsforordningen/Bilagor/>).

De art- och individrikaste delområdena vad gäller fåglar är lövskogsbestånden i objekt 4, 5, 7 och delvis 2 och 8. Björkhögstubbar och åldrande klibbalar bidrar till bomjöligheter för större hackspett (och mindre hackspett). Dessa bestånd är också de bästa födosöksområdena för flertalet av områdets fåglar. Vattensamlingarna spelar också en viktig roll för födotillgången. Större hackspett häckade 2011 i delområde 4; gamla bohål och inhack finns i flertalet av lövskogsbestånden. Hällmarkerna passar nattskärna och trädlärka, men är alldeles för små för mer än tillfälliga besök.

Delområdena 4, 5 och 7 har goda miljöer för mindre hackspett (rödlistad som "Nära hotad"). De är emellertid för små för att utgöra mer än en liten del av hemområdet för ett häckande par, som normalt behöver omkring 40 ha lövdominerad skog inom en yta av 100–200 ha (Artdatabankens artfaktablad, SLU 2011). Inte heller för arterna som berörs av Artskyddsförordningen är inventeringsområdet av mer än marginell betydelse för bestånden i Göteborgstrakten. Detta kan förstås sägas om de flesta små områden, men inventeringsområdet ligger något avskärmat från omgivande naturområden genom vägar och bebyggelse.

Bilaga 1. Förekomsten i utredningsområdet av svenska arter upptagna på Art- och habitatdirektivets bilaga 4.

Arter som är markerade med *grått* har livsmiljökrav som inte uppfylls i utredningsområdet eller har ett sådant utbredningsområde så att utredningsområdet inte är aktuellt som före-

Däggdjur		Förekomst i utredningsområdet
barbastell	<i>Barbastella barbastellus</i>	troligen ej förekommande
bechsteins fladdermus	<i>Myotis bechsteini</i>	ej relevant
björn	<i>Ursus arctos</i>	ej relevant
brandts fladdermus	<i>Myotis brandti</i>	möjligen förekommande
buskmus	<i>Secista betulina</i>	troligen ej förekommande
dammfladdermus	<i>Myotis dasycneme</i>	troligen ej förekommande
dvärgfladdermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	möjligen förekommande
fjällräv	<i>Alopex lagopus</i>	ej relevant
fransfladdermus	<i>Myotis natterii</i>	troligen ej förekommande
gråskimlig fladdermus	<i>Vespertilio murinus</i>	möjligen förekommande
hasselmus	<i>Muscardinus avellanarius</i>	troligen ej förekommande
långörad fladdermus	<i>Plecotus auritus</i>	möjligen förekommande
lodjur	<i>Lynx lynx</i>	ej relevant
mustaschfladdermus	<i>Myotis mystacinus</i>	möjligen förekommande
nordisk fladdermus	<i>Eptesicus nilsoni</i>	möjligen förekommande
pipistrell	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	troligen ej förekommande
stor fladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>	möjligen förekommande
sydfladdermus	<i>Eptesicus serotinus</i>	troligen ej förekommande
trollfladdermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>	troligen ej förekommande
Tumlare	<i>Phocoena phocoena</i>	ej relevant
Utter	<i>Lutra lutra</i>	ej relevant
Varg	<i>Canis lupus</i>	ej relevant
vattenfladdermus	<i>Myotis daubentoni</i>	möjligen förekommande
Kräldjur		
Hasselsnok	<i>Coronella austriaca</i>	möjligen förekommande
Sandödla	<i>Lacerta agilis</i>	troligen ej förekommande
Groddjur		
Gölgroda	<i>Rana lessonae</i>	ej relevant
Grönfläckig padda	<i>Bufo viridis</i>	ej relevant
Klockgroda	<i>Bombina bombina</i>	ej relevant
Långbensgroda	<i>Rana dalmatina</i>	ej relevant
Lökgroda	<i>Pelobates fuscus</i>	ej relevant
Lövgroda	<i>Hyla arborea</i>	ej relevant
Strandpadda/stinkpadda	<i>Bufo calamita</i>	ej relevant
Större vattensalamander	<i>Triturus cristatus</i>	förekommer i objekt 9 och nyttjar troligen objekt 10
Åkergroda	<i>Rana arvalis</i>	möjligen förekommande
Ryggradslösa djur		
Apollofjäril	<i>Parnassius apollo</i>	ej relevant
Asknätfjäril	<i>Euphydras/Hypodryas maturna</i>	ej relevant
Bred gulbrämrad dykare	<i>Dytiscus latissimus</i>	troligen ej förekommande
Bred kärrtrollslända	<i>Leucorrhina caudalis</i>	troligen ej förekommande
Bred paljettdykare	<i>Graphoderus billineatus</i>	troligen ej förekommande
Brun gräsfjäril	<i>Coeno nymphahero</i>	ej relevant
Cinnoberbagge	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	ej relevant
Citronfläckad kärrtrollslända	<i>Leucorrhina pectoralis</i>	troligen ej förekommande
Därgräsfjäril	<i>Lopinga achine</i>	ej relevant
Grön flodtrollslända	<i>Opiogomphus cecilia</i>	ej relevant
Grön mosaiktrollslända	<i>Aeshna viridis</i>	ej relevant
Läderbagge	<i>Osmoderma eremita</i>	ej relevant
Mnemosynefjäril	<i>Parnassius mnemosyne</i>	ej relevant
Pudrad kärrtrollslända	<i>Leucorrhina albifrons</i>	troligen ej förekommande
Rödhalssad brunbagge	<i>Phryganophilus ruficollis</i>	ej relevant

Naturinventering av detaljplanerat område vid Uggleedal
Naturcentrum AB – 2011-10-17

komstområde.

Ryggradslösa djur forts.

Sirlig skivsnäcka	<i>Anisus vorticulus</i>	ej relevant
Större ekbock	<i>Cerambyx cerdo</i>	ej relevant
Svarfläckig blåvinge	<i>Maculinea arion</i>	ej relevant
Tjockskallig målarmussla	<i>Unio crassus</i>	ej relevant
Violett guldvinge	<i>Lycaena helle</i>	ej relevant

Kärlväxter

smäsvalting	<i>Alisma wahlenbergii</i>	ej relevant
hänggräs	<i>Arctophila fulva</i>	ej relevant
grusnarv	<i>Arenaria humifusa</i>	ej relevant
bottenviksmalört	<i>Artemisia campestris ssp. bottnica</i>	ej relevant
alvarmalört	<i>Artemisia oelandica</i>	ej relevant
brunbräken	<i>Asplenium adulterinum</i>	ej relevant
dvärgläsbräken	<i>Botrychium simplex</i>	ej relevant
fjällkrassing	<i>Braya linearis</i>	ej relevant
skogsror	<i>Calamagrostis chalybaea</i>	troligen ej förekommande
norna	<i>Calypso bulbosa</i>	ej relevant
kolstarr	<i>Carex holostoma</i>	ej relevant
sötgräs	<i>Cinna latifolia</i>	ej relevant
gotlandsnunneört	<i>Corydalis gotlandica</i>	ej relevant
guckusko	<i>Cypripedium calceolus</i>	ej relevant
Sandnejlika	<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i>	ej relevant
ryssbräken	<i>Diplazium sibiricum</i>	ej relevant
blockhavsdraaba	<i>Draba cacuminum</i>	ej relevant
brudkulla	<i>Gymnigritella (Gymnadenia) runei</i>	ej relevant
ishavshästsvans	<i>Hippuris tetraphylla</i>	ej relevant
gulyxne	<i>Liparis loeselii</i>	ej relevant
flytsvalting	<i>Luronium natans</i>	troligen ej förekommande
snöfryle	<i>Luzula arctica</i>	ej relevant
ryssnarv	<i>Moehringia lateriflora</i>	ej relevant
sjönajas	<i>Najas flexilis</i>	ej relevant
laestadiusvallmo	<i>Papaver laestadianum</i>	ej relevant
lappvallmo	<i>Papaver radicum ssp. hyperboreum</i>	ej relevant
ävjepilört	<i>Persicaria foliosa</i>	ej relevant
lappfela	<i>Platanthera obtusata ssp. oligantha</i>	ej relevant
strandviva	<i>Primula nutans</i>	ej relevant
fjällviva	<i>Primula scandinavica</i>	ej relevant
nipsippa	<i>Pulsatilla patens</i>	ej relevant
gotlandssippa	<i>Pulsatilla vulgaris ssp. gotlandica</i>	ej relevant
lappranunkel	<i>Ranunculus lapponicus</i>	ej relevant
öselskallra	<i>Rhinanthus oesiliensis</i>	ej relevant
myrbräcka	<i>Saxifraga hirculus</i>	ej relevant
hällebräcka	<i>Saxifraga osloensis</i>	troligen ej förekommande
alvarstånds	<i>Senecio jacobea ssp. gotlandicus</i>	ej relevant
polarblära	<i>Silene furcata ssp. angustiflora</i>	ej relevant
kalkkrassing	<i>Sisymbrium supinum</i>	ej relevant
avarönn	<i>Sorbus teodorii</i>	ej relevant
venhavre	<i>Trisetum subalpestre</i>	ej relevant

Bilaga 2. Biotopkartering och naturvärdesbedömning

Biotopkartering

Syfte

Biotopkartering är en väl beprövad metod för inventering och värdering av skyddsvärda naturmiljöer. Syftet är att med en rimlig arbetsinsats kartera områden med naturvärden inom ett aktuellt område. Resultatet kan t ex användas som underlag för kommunal och regional planering, tillståndsärenden m.m. Biotopkartering kan göras översiktlig över större områden, t ex en hel kommun eller mer fördjupat och noggrant inom mindre och begränsade områden. Metoden är utarbetad efter samma principer och riktlinjer som gäller för Naturvårdsverkets, länsstyrelsens och Skogsstyrelsens inventeringar t ex ängs- och hagmarksinventering och nyckelbiotopinventering och är anpassad så att resultat från dessa inventeringar kan vägas in.

Förarbete

Tillgängligt underlagsmaterial från länsstyrelse, skogsstyrelse och kommun sammanställs och analyseras. Uppgifter om hotade eller i övrigt skyddsvärda arter inhämtas från artdatabanken och artportalen. Dessutom görs kompletterande studier av flygbilder för att identifiera områden som ej är kända.

Inventering

De möjliga biotoper som kommit fram under förarbetet besöks i fält. Inventeringen innebär i huvudsak identifiering, avgränsning och beskrivning av skyddsvärda biotoper. Dessa biotoper värderas enligt en 3-gradig skala (se Naturvärdes-bedömning). Avgränsning av varje område görs med utgångspunkt från ekologiskt funktionella gränser.

Vid inventeringen eftersöks särskilt signalarter, rödlistade arter samt allmänna biotopstrukturer som kan ligga till grund för bedömning och värdering av varje biotop. Biotopinventeringen innefattar inte någon fullständig inventering av arter. Enskilda rödlistade arter eller signalarter kan förbises. För bästa resultat rekommenderas att inventering utförs under vegetationssäsong april–oktober. Inventering kan i de flesta fall även utföras andra tider men bedömningarna blir mer osäkra.

I de fall sjöar och vattendrag omfattas görs bedömningar endast med utgångspunkt från vad som kan uppfattas från land. Undersökningar under vattenytan ingår ej såvida inte särskild överenskommelse träffats kring detta.

Signalarter och rödlistade arter

Med signalarter menas arter som indikerar högre naturvärden. Där signalarter påträffas är sannolikheten stor att andra skyddsvärda eller rödlistade arter också förekommer. Med rödlistade arter avses sådana som enligt specifika kriterier bedöms löpa risk att försvinna från Sverige. Sveriges officiella lista över rödlistade arter har fastställts av Naturvårdsverket. De rödlistade arterna indelas i olika kategorier utifrån utdöendrisk.

Hotkategorier: RE – Försvunnen (Regionally Extinct)
CR – Akut hotad (Critically Endangered)
EN – Starkt hotad (Endangered)
VU – Sårbar (Vulnerable)
NT – Missgynnad (Near Threatened)
DD – Kunskapsbrist (Data Deficient)

Kategorin DD innehåller arter som misstänks vara hotade eller missgynnade men där utdöenderisken inte gått att bedöma. Dessutom finns, utanför listan, kategorierna LC – Livskraftig (Least Concern) för arter som inte kan placeras i någon av ovanstående kategorier samt NE – Ej bedömd (Not Evaluated).

Resultat

Biotopkarteringen presenteras med kartor där områden med naturvärden redovisas. I text ges kort beskrivning till varje område. Beskrivning innehåller en textsammanfattning av varje områdes värde, känd förekomst av rödlistade eller andra särskilt intressanta arter samt områdets naturvärde enligt en 3-gradig skala.

Naturvärdesbedömning

Här presenteras Naturcentrums metod för att klassificera miljöer med utgångspunkt från deras biologiska och ekologiska värden – ”naturvärdesbedömning”. Det är naturligtvis ingen exakt vetenskap utan baserar sig på värdering av artinnehåll, strukturer och objektets ålder m m. I varje enskilt fall måste en lång rad aspekter bedömas, värderas och vägas mot varandra, men med den nationella skalan som utgångspunkt. Vid naturvärdesbedömningen värderas biotoper i olika klasser. Höga klassningar betyder att naturvärdet kan vara av nationell dignitet. En viss naturvärdesklass innebär inte automatiskt ett visst skydd. För att ett område skall vara skyddat krävs särskilda beslut eller förordnanden. Vissa områden med naturvärden är skyddade enligt lag, t ex naturreservat eller biotopskydd, men huvuddelen saknar formellt skydd. Däremot är det brukligt att man så långt som möjligt tar hänsyn till områden med naturvärden vid såväl samhällsplanering som vid skogs- och jordbruk.

Naturvärdesbedömningar gäller alltid för de förhållanden och med den kunskap som var känd vid inventeringstillfället. Ny kunskap eller ändrade förhållande kan hypotetiskt innebära att ett områdes värde eller avgränsning kan ändras. Ett område som bara konstaterats ha ”naturvärden” (skall läsas att objektet har minst ”naturvärden”) kan ha höga naturvärden eller unika naturvärden. Det kan bero på hur väl undersökt det är, om inventering genomförts vid lämplig tidpunkt osv.

Vid värderingen är områdenas biologiska värden mest betydelsefulla. Det biologiska värdet bedöms i första hand med utgångspunkt från vilka arter eller artgrupper som noterats eller sedan tidigare är kända, men även med utgångspunkt från förekomst av viktiga ekologiska strukturer (vilket kan vara viktiga förutsättningar för krävande arter). I de fall geologiska värden ingår i bedömningen anges detta särskilt.

Betydelse för friluftsliv ingår inte i ”naturvärdesbedömningen”. Om ett område har betydelse för friluftsliv anges det däremot separat som en tilläggsinformation.

Objekt med naturvärden

Det enskilda området har betydelse på lokal (kommun) nivå och för spridning av arter och för variation i landskapet. En förutsättning för att de nationella miljömålen skall kunna uppfyllas är att arealen av områden med naturvärden inte minskar, utan snarare ökar.

Objekt med höga naturvärden

Dokumenterad förekomst av viktiga strukturer och/eller arter. God förekomst av signalarter eller viktig ekologisk funktion. Ovanliga naturtyper. Förutsättningar för rödlistade arter. Viktiga spridningscentra och värdekärnor. Oftast svåra att återskapa. Det enskilda området har stor betydelse, åtminstone på regional (län) nivå.

Objekt med unika naturvärden

Mycket god förekomst (många olika arter eller stora populationer) av signalarter samt förekomst av rödlistade arter, eller mycket viktig ekologisk funktion. Mycket viktiga spridningscentra och värdekärnor. Sällsynta naturtyper. Dessa områden är oftast mycket svåra att återskapa. Det enskilda området har mycket stor betydelse på regional och nationell nivå (Sverige). Det finns få motsvarigheter i regionen och landet.

Naturvärden

En grundläggande fråga vid naturvärdesbedömning är att avgöra om ett område har naturvärden eller ej. Områden med ”naturvärde” avser en miljöer som har större betydelse för djur och växter än vårt vanliga produktionslandskap

(åkrar, brukade skogar och tätorter). Det kan t ex handla om ett vattendrag, en våtmark, ett öppet dike, en åkerholme, ett äldre eller ovanligt skogsbestånd, en stenmur eller ett gammalt träd. Dessa områden har betydelse för variationen i landskapet och det är viktigt för biologisk mångfald att denna typ av områden ej blir färre utan snarare tvärtom.

Objekt som åtnjuter ett generellt biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11 § och förordning (1998:1252) om områdesskydd 5 § bör betraktas som naturvärden. Av praktiska skäl kan dock inte alla sådana mindre områden redovisas.

Ett område som konstaterats ha ”naturvärden” kan också ha höga naturvärden eller till och med unika. Det kan bero på vilken kunskap man hunnit skaffa sig, hur väl undersökt området är, om inventering genomförts vid lämplig tidpunkt osv. Vid en översiktlig inventering kan en van fältinventerare relativt snabbt identifiera de flesta miljöer med naturvärden. Genom fördjupade inventeringar av arter och strukturer kan man konstatera vilka områden som dessutom hyser höga eller kanske till och med unika naturvärden.

Höga naturvärden

Om man kan konstatera att området hyser livskraftiga bestånd av så kallade signalarter (arter med särskilda miljökrav) eller innehåller viktiga ekologiska strukturer har området höga naturvärden. Gemensamt för många områden med höga naturvärden är att de har värden som är svåra eller omöjliga att få tillbaka - om de försvinner. Sådana här miljöer har till viss del omfattats av naturtypsvisa inventeringar som ordnas i Länsstyrelsens, Skogsstyrelsens, Naturvårdsverkets och Jordbruksverkets regi, men långt ifrån alla områden är kända.

Exempel på områden med höga naturvärden är t ex naturliga ängs- och betesmarker, nyckelbiotoper i skogen, opåverkade våtmarker, naturskogar m.m. Hit hör också livsmiljöer enligt EU:s habitatdirektiv med gynnsam bevarandestatus.

Områden med höga naturvärden bör betraktas som ”Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt enligt miljöbalken 3 kap 6§”. Stöd för en sådan tolkning finns bl a i förarbetena till naturresurslagen. Sådana områden skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

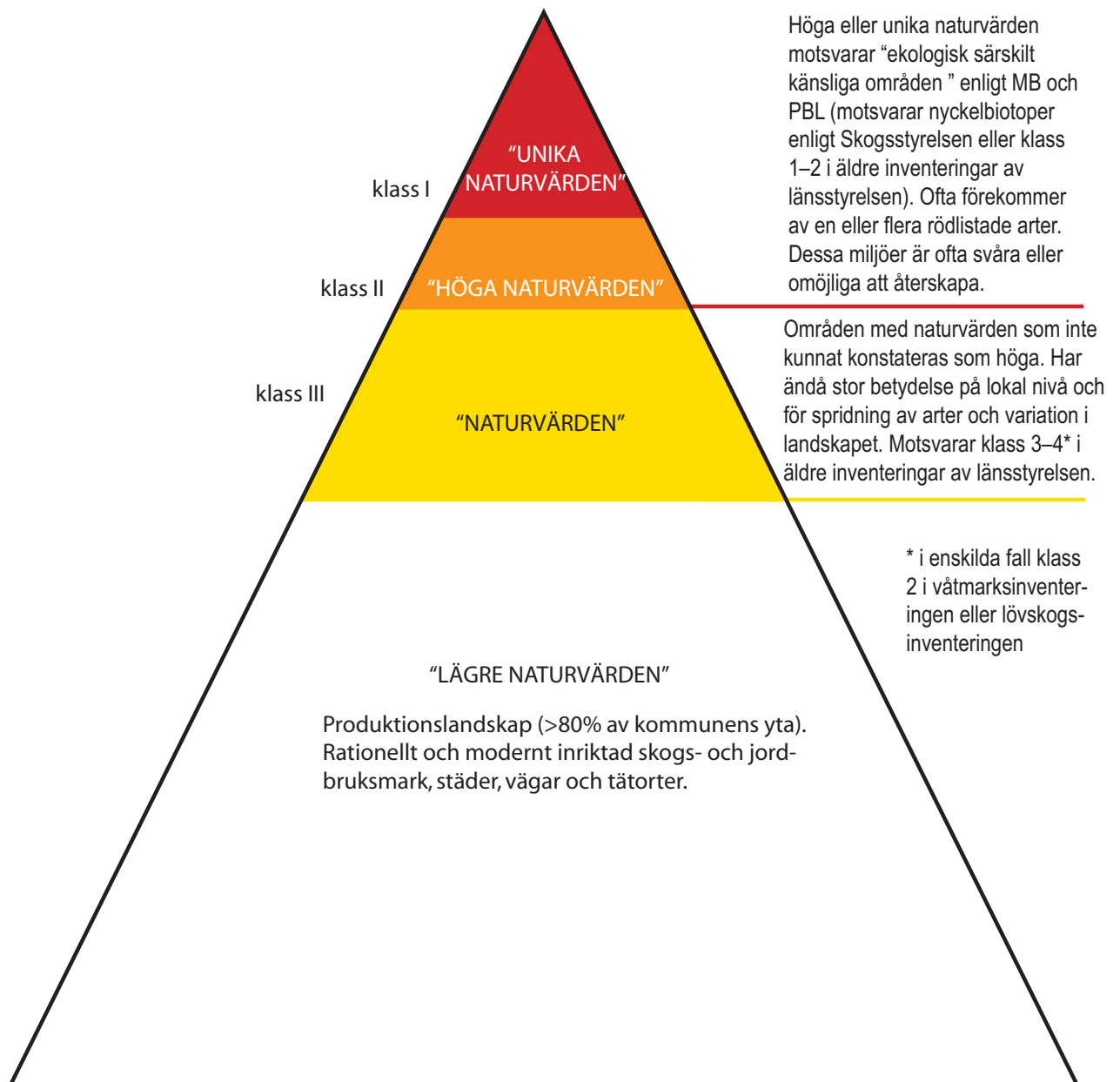
En förutsättning för att de nationella miljömålen skall kunna uppfyllas är att områden med höga naturvärden bevaras och sköts på ett sätt så deras värden består.

Unika naturvärden

I vissa fall kan det vara önskvärt att skilja ut de allra mest värdefulla områdena. Vi kallar dem områden med unika naturvärden. Till denna grupp hänför vi bl a livsmiljöer med livskraftiga bestånd av hotade eller rödlistade arter. Det kan också vara miljöer med lång historisk kontinuitet eller särskilt stor ekologisk betydelse t ex viktiga reproduktionsområden, rastplatser eller växtmiljöer. Det

kan vara viktiga kärnområden inom en större miljö med höga naturvärden.
Det kan också vara en större miljö med få motsvarigheter i regionen.

BILAGA - värdepyramid (natur)

Naturvärdesbedömningen som visas i värdepyramiden ovan bygger på erfarenhet och allmänna, vedertagna naturvårdsprinciper. Figuren är bredast vid basen och smalast vid toppen. Detta belyser att de miljöer som återfinns längst upp i pyramiden är sällsyntare än sådana som finns längre ner i pyramiden.